



Република Србија
Врховни касациони суд
Рев2 612/2015
10.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље М.Т. из Н.С., чији је пуномоћник Е.В., адвокат из Н.С., против туженог Д. ДОО у реструктурирању, Н.С., чији је пуномоћник С.К, адвокат из Н.С., ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1770/14 од 13.11.2014. године, у седници одржаној 10.12.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1770/14 од 13.11.2014. године у ставу првом изреке, тако што се одбија жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1046/13 од 07.03.2014. године у делу којим је усвојен тужбени захтев.

У осталом делу ревизија тужиље се **одбија, као неосновна.**

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1046/13 од 07.03.2014. године, поништено је решење туженог од 28.07.2006. године, којим је тужилци отказан уговор о раду, а тужени је обавезан да је врати на рад на раније послове или послове који одговарају врсти и степену њене стручне спреме. Тужени је обавезан и да тужилци накнади штету и то на име изгубљене зараде у периоду од 01.07.2006. до 30.04.2010. године у висини од 1.377.234,00 динара са законском каматом од 01.08.2013. године и 1.069.397,00 динара на име обрачунате камате на наведени износ до 01.08.2013. године, 30.000,00 динара на име регреса за годишњи одмор и обрачунату камату на овај износ у висини од 23.774,00 динара, а са законском каматом на 30.000,00 динара почев од 01.08.2013. године до исплате. Тужени је обавезан и да на досуђени износ изгубљене зараде од 1.377.234,00 динара, у корист тужиље уплати одговарајуће доприносе надлежном

Фонду ПИО и Националној служби за запошљавање, а одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се тужени обавезе да јој за исти период на име накнаде штете за трошкове исхране, за неискоришћени годишњи одмор и јубиларну награду исплати износе са обрачунатом затезном каматом и припадајућом каматом на тражене износе (у износима и са периодима доспећа ближе одређеним првостепеном пресудом).

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1770/14 од 13.11.2014. године, ставом првим изреке, жалба туженог је усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу, тако што је тужбени захтев (у том делу) одбијен, као неоснован. Ставом другим изреке, жалба тужиле је одбијена и првостепена пресуда потврђена у одбијајућем делу.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужила је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 и 55/14), који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11), па је нашао да је ревизија делимично основана, а делимично неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужила је била запослена код туженог и обављала је послове руководиоца Општег правног сектора, до доношења побијаног решења од 28.07.2006. године, којим јој је, применом члана 179. и 192. Закона о раду, отказан уговор о раду због учињене повреде радне обавезе. Наведеним решењем утврђено је да је одговорна за доношење незаконитог закључка и одлуке на седници Скупштине предузећа од 29.03. и 31.03.2006. године, да директору предузећа није у писаној форми доставила писмену пријаву против руководиоца сектора Р. и Т. о учињеној повреди радне обавезе. Међутим, у образложењу истог решења се наводи и да је, неизвршавајући своје радне обавезе, пропустила рок за жалбу против решења о извршењу Општинског суда у Новом Саду, чиме су блокирани жиро рачуни туженог, а да је са истим понашањем наставила и на седници Управног одбора одржаној 05.07. и 18.07.2006. године, давањем нетачних података, давањем дезинформација и злоупотребом инвалида и инвалидних лица, у циљу дестабилизације предузећа.

Доношењу решења претходило је упозорење тужили од 07.06.2006. године, којим је упозорена само на радње везане за доношење незаконитог закључка и одлуке на седници Скупштине предузећа од 29.03. и 31.03.2006. године и за недостављање писмене пријаве против руководиоца сектора Р. и Т. Тужила се на упозорење писмено изјаснила 12.06.2006. године, негирајући повреду које су јој стављене на терет.

Упозорење је достављено и синдикату чији је тужила члан, који се такође 12.06.2006. године писмено изјаснио, истичући да разлоге за отказ тужили сматра потпуно неприхватљивим и слажу се са наводима тужиле датим у изјашњењу.

Оцењујући законитост побијаног решења судови су утврдили да је тужила на седници Скупштине предузећа, одржаној 29.03.2006. године, приликом избора чланова Надзорног одбора, члановима Скупштине изнела каква је пракса предузећа била до тада, не указујући на одредбе Статута којима је регулисан избор ових чланова, због чега је одлука Скупштине са ове седнице, о избору члана Надзорног одбора, на седници одржаној 31.03.2006. године, на иницијативу директора туженог, стављена ван снаге и изабрано је друго лице.

Утврђено је и да је на седници Управног одбора туженог, одржаној 20.02.2006. године, констатовано да је у Сектору Т. настао мањак од 276.000,00 динара, па је донета одлука о формирању Комисије коју чине три лица, у чијем саставу је и тужила, а чији је задатак да од одговорних лица – руководиоца сектора, шефа производње и магационера, прибаве писмене изјаве у вези насталог мањка. Поступајући по овом задатку, Комисија је, у фебруару месецу, прибавила само изјаву магационера Ј.Б., док се друга двојица запослених - Ж.Ђ. и В.Ј., нису одазвала позиву и нису дали изјаву, при чему је једном од тих лица већ био престао радни однос код туженог, док се други налазио на дугом боловању. Тужила је сматрала да је за настали мањак одговоран магационер коме је већ био престао радни однос код туженог и усмено је предложила директору да се против тог лица поднесе кривична пријава са чим се он није сагласио. Поступајући по налогу из решења директора туженог од 13.06.2006. године, тужила је 23.06.2006. године доставила кривичне пријаве против сва три лица - Ј.Б., Ж.Ђ. и В.Ј.

Поводом пропуста руководиоца сектора Р., утврђено је да су два инвалидна лица била запослена код туженог до 20.07.2004. године, али да су и након тога евидантирани као да раде, па им је исплаћена и зарада са порезима и доприносима за период до 31.08.2004 године, а тадашњи руководиоца сектора, Ђ.И., од тржишта рада није тражила рефундацију личних зарада за та два лица (у висини од 425.792,00 динара), па је тужила усмено саопштила директору туженог да се од новог руководиоца сектора затаражи изјава ко је, поред Ђ.И., одговоран за овај пропуст (због погрешне евиденције о присуству ових лица на раду), да ове изјаве није добила, а кривичну пријаву против Ђ.И. тужила је доставила 23.06.2006. године, поступајући такође по налогу из решења директора туженог од 13.06.2006. године.

Изгубљена зарада у висини досуђеној првостепеном одлуком, утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев и поништио решење туженог о престанку радног односа тужили, налазећи да је тужени, у вези разлога за отказ поводом тумачења Статута на Скупштини предузећа одржаној 29. и 31.03.2006. године, пропустио да поступи у складу са одредбом члана 189. став 1. Закона о раду, имајући у виду радни стаж тужиле, а да јој се повреде радне обавезе везане за недостављање писмене пријаве против руководиоца сектора Р. и Т. не могу ставити на терет, јер такав налог није био временски одређен, при чему је то и учинила 23.06.2006. године, поступајући по писменом налогу директора од 13.06.2006. године. Првостепени суд такође налази да јој се остале повреде наведене у образложењу решења (пропуштање рока за приговор и догађаји везани за седницу Управног одбора од 05.07. и 18.07.2006. године), не могу ставити на терет, с обзиром да за исте није претходно и упозорена.

Побијаном правноснажном одлуком преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев у целости. Другостепени суд налази да је правилан закључак првостепеног суда да се тужиљи не могу ставити на терет повреде за које претходно није упозорена, а које се односе на пропуштање рока за приговор и догађаје везане за седницу Управног одбора од 05.07. и 18.07.2006. године.

У вези повреда радне обавезе поводом догађаја са седнице Скупштине туженог (29. и 31.03.2006. године), другостепени суд налази да тужени није морао да поступи у складу са чланом 189. став 1. Закона, с обзиром да је тужиљи отказан уговор о раду на основу члана 179. тачка 2. Закона о раду. Изјашњавајући се о истакнутом приговору застарелости вођења дисциплинског поступка, у вези исте повреде, другостепени суд налази да је овај приговор неоснован, с обзиром да је директор туженог за ову повреду сазнао тек 29.05.2006. године, што произилази из упозорења које је тога дана доставио скупштини предузећа. На основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку, другостепени суд налази и да тужиља јесте одговорна за непоступање по налогу Управног одбора од 20.02. и 28.04.2006. године, јер није прибавила писмене изјаве од одговорних лица за мањак настао у сектору Т. и није предложила одговарајуће мере против одговорног лица за пропуст учињен у сектору Р., те да је без утицаја што ови налози нису били временски ограничени, јер је тужиља према опису посла била у обавези да поступа по налозима органа управљања предузећем.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијаном правноснажном одлуком погрешно примењено материјално право.

Наиме, поводом повреде која је тужиљи стављена на терет у вези догађаја са седнице Скупштине туженог, другостепени суд правилно налази да нема места примени члана 189. став 1. Закона о раду (отказни рок у зависности од радног стажа запосленог), јер тужиљи заиста није отказан уговор о раду због тога што нема потребна знања и способности (из члана 179. тачка 1. Закона), већ због повреде радне обавезе, применом члана 179. тачка 2. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 и 61/05).

Међутим, другостепени суд погрешно закључује да је неоснован приговор застарелости вођења дисциплинског поступка у односу на ову повреду. Наиме, применом члана 184. став 1. Закона о раду, отказ уговора о раду из члана 179. тачка 1, 2, 3, 5 и 6 овог Закона, послодавац може дати запосленом у року од три месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од шест месеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа. У конкретном случају тужиљи се ставља на терет да је на седници Скупштине туженог, одржаној 29.03.2006. године, дала погрешан правни савет (није указала на одредбе Статута), али је такође утврђено и да је већ на седници Скупштине одржаној 31.03.2006. године, управо директор туженог указао на овај пропуст и иницирао поновни избор чланова Надзорног одбора. Из наведеног јасно произилази, супротно закључку другостепеног суда, да је директор туженог 31.03.2006. године имао сазнање о евентуалном пропусту тужиље, па је одлука о њеној одговорности везаној за овај догађај морала бити донета најкасније 30.06.2006. године. Имајући ово у виду, као и да је побијано решење туженог донето 28.07.2006. године, Врховни касациони суд налази да је исто донето по протеклу субјективног рока из члана 184. став 1. Закона о раду, односно да у односу на ову радњу јесте наступила застарелост.

Врховни касациони суд налази и да другостепени суд погрешно закључује да је тужилца одговорна и за непоступање по закључку Управног одбора од 20.02.2006. и налогу од 28.04.2006. године. Наиме по закључку Управног одбора од 20.02.2006. године Комисија (а не само тужилца) је била у обавези само да прибави изјаве од 3 одговорна лица за мањак настао у сектору Т.. Изјава јесте прибављена само од једног лица, али имајући у виду да остала два лица нису била доступна ни тужилци ни Комисији (једном лицу је већ био престао радни однос код туженог, а други се налазио на дугом боловању и није ни наставио са радом до доношења решења), то јој се неприбављање изјава од тих лица не може ни ставити на терет. Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку (а другостепени суд није отварао расправу и није утврдио супротно), налог за покретање дисциплинског или кривичног поступка против одговорних лица, по овом закључку Управног одбора, Комисији није ни дат, па јој се не може ставити на терет ни околност што такав поступак није покренула или предложила. При том, када је добила писмени налог од директора, од 13.06.2006. године, тужилца је по истом поступила 23.06.2006. године, сачињавањем кривичне пријаве против сва три лица.

Исто се односи и на пропусте везане за сектор Р..Налазећи да је за овај пропуст, поред тадшњег руководиоца овог сектора, Ђ.И., за то одговорно и лице које је водило евиденцију присутности запослених, тужилца је (усмено) предложила директору туженог да се од новог руководиоца овог сектора прибави изјава о одговорним лицима, што није учињено. Имајући ово у виду, не може јој се ставити на терет што одмах није сачинила кривичну пријаву против Ђ.И., при чему ни налог за предузимање одговарајућих мера није био временски одређен, а када је такав писмени налог добила од директора (решење од 13.06.2006. године), тужилца је по истом поступила већ 23.06.2006. године.

Евентуалне повреде радне обавезе које се односе на пропуштање рока за приговор против решења о извршењу и на догађаје везане за седницу Управног одбора од 05.07. и 18.07.2006. године, тужилци се не могу ставити на терет, како то правилно закључују и нижестепени судовим, с обзиром да у односу на ове радње није упозорена пре доношења решења о престанку радног односа, јер би у супротном било повређено њено право на одбрану.

Сходно напред изнетом, Врховни касациони суд налази да је правилно првостепеном одлуком усвојен тужбени захтев и поништено побијано решење туженог од 28.07.2006. године, о престанку радног односа тужилци, а тужени обавезан, применом члана 191. сатв 1, 2. и 3. Закона о раду, да је врати на рад и накнади јој изгубљену зараду са припадајућим доприносима и порезима, као и да јој накнади штету за неискоришћени годишњи одмор за 2005. годину.

На основу изнетог, применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

У осталом делу, који се односи на исплату накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор за период почев од 2006. године, као и на име накнаде трошкова за исхрану у току рада у периоду незаконитог отказа, тужбени захтев је правилно одбијен, с обзиром да се ове накнаде могу основано потраживати само за период који је запослени фактички провео на раду, а не и за период у коме запослени није радио због незаконитог престанка радног односа.

На овај начин Врховни касациони суд је, применом члана 414. став 1. ЗПП, одбио ревизију тужиље у овом делу, односно одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**